

MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

ANTHONY ELLUL

Seduta tat-28 ta' Lulju, 2014

Citazzjoni Numru. 1253/2007

Edmund J. Grech u martu Mary Stella Grech

Vs

Carmel sive Charles Micallef u Anita Micallef

Permezz ta' rikors guramentat prezentat fit-30 ta' Novembru 2007, l-atturi ppremettew:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Fis-sena 1987 il-partijiet dahlu fi ftehim bl-iskop li jibnu, jattrezzaw u jkollhom proprjeta ta' lancja.
2. Il-partijiet qablu li johorgu sehem indaqs tal-ispejjez relatati ma' xoghol ta' manutenzjoni u li parti sostanzjali taghhom thallset mill-attur. Il-konvenut kien inkariga ruhu li jiehu hsieb il-manutenzjoni, bl-ispejjez jinqasmu nofs bin-nofs.
3. L-atturi taw ir-ricevuti tal-ispejjez li ghamlu lill-konvenut.
4. L-atturi kellhom spejjez ohra li ma nkludewx fl-ircevuti kif ukoll fattura li tikkonsisti fi tnaqqis tad-drittijiet dovuti lill-attur minn terzi bi tpacija ta' servizzi u merkanzija moghtija mit-terzi ghall-progett tal-partijiet. Spejjez li sar bi qbil tal-kontendenti.
5. Ghalkemm il-partijiet iltaqghu kemm-il darba sabiex jaghmlu l-konteggi u ppreparaw kontijiet separati, ma qbalux biex setghu jiffinalizzaw il-konteggi. Il-konvenut naqas milli jaghti d-dokumenti in sostenn tal-kontijiet tieghu.
6. Mill-konteggi ghandu jirrizulta li l-konvenuti huma debituri tal-atturi.
7. L-atturi ma jridux jibqghu koproprietarji tal-lancja.

Ghalhekk talbu lill-qorti sabiex:

1. Tahtar perit komputista u jew kwalsiasi espert iehor sabex jillikwida skond il-ligi l-konteggi bejn il-partijiet u d-differenza ta' hlasijiet maghmula mill-partijiet, u dan wara li jiproducu l-ircevuti fil-pussess taghhom.
2. Tillikwida s-somma dovuta lill-atturi flimkien mal-imghax skond il-ligi.
3. Tikkundanna lill-konvenuti jhallsu tali ammont.
4. Tordna l-qasma tad-dghajsa billi jsir il-bejgh b'licitazzjoni u r-rikavat mill-bejgh jinqasam f'ismha ugwali bejn il-kontendenti.

Il-konvenuti wiegbu (fol. 159):

1. Hu minnu li l-lancja giet attrezzata bejniethom mhux ghal skopijiet ta' kummerc imma delizzju, apparti li flimkien kellhom garaxx f'Neighbourhood 2, San Gwann li nbiegh u li r-rikavat tieghu inzamm mill-attur bi ftehim mal-partijiet sabiex jinqata' mid-debitu li kien jezisti sa Marzu 2003.
2. Huma proprjetarji ndaqs tal-lancja u mhux veru li hafna u parti sostanzjali tal-ispiza nharget mill-atturi. Il-konvenuti ghamlu x-xoghol tal-bini u xoghol iehor ta' manutenzjoni u hallsu minn buthom ghall-istess kif jirrizulta mill-accounts.
3. Il-konvenut hallas iktar is-somma ta' €2,416 kif certifikat mill-awditur Evan Mohnani. Ghalhekk l-atturi huma debituri tal-konvenuti fis-somma ta' €1,180.
4. Il-konvenuti m'humiex debituri tal-atturi izda huma l-atturi debituri tal-konvenuti, oltre li ghad fadal x'jithallas Lonzu Garage f'Burmarrad, fis-somma ta' €582.34 fis-sena ghall-ahhar sitt snin.
5. Dan huwa dejn civili bejn il-partijiet u ghalhekk ebda imghax mhu dovut u m'ghandhom qatt jigu kkonteggjati.

Kopja Informali ta' Sentenza

6. Ma jsibux oggezzjoni li d-dghajsa tinbiegh b'licitazzjoni u r-rikavat jinqasam f'ishma ugwali wara li jitnaqqas id-dejn dovut mill-atturi lill-konvenut.

Il-konvenuti pproponew rikonvenzjoni (fol. 161) fejn talbu:

1. Tiddikjara li l-lancja hi proprjeta tal-kontendenti f'ishma ndaqx bejniethom.
2. Tiddikjara li l-konvenuti hargu s-somma ta' €2,416 iktar mill-atturi jew somma ohra verjuri, salv hlas ghall-igaraxxjar f'Lonzu Garage.
3. Tikkundanna lill-atturi jhallsu s-somma ta' €1,180, salv ghall-hlas ta' iggaraxxjar f'Lonzu Garage.

L-atturi wiegbu (fol. 946):

1. Il-hlasijiet m'humiex dovuti.
2. L-atturi m'humiex responsabbli ghal garaging fees ghaliex it-tqeghid tad-dghajsa f'Lonzu Garage sar b'mod arbitrarju mill-konvenuti minghajr il-permess tal-atturi. Spejjez li setghu gew evitati.
3. It-tieni u tielet talba huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda.
4. L-ewwel talba m'hijjex kontestata ghalkemm saret inutilment ghaliex m'huwix kontestata li hi kopprjeta tal-kontendenti. Talba li hi superfluwa.

Il-kwistjoni hi dwar lancja li hi proprjeta tal-kontendenti.

Min-naha tal-atturi qeghdin jitolbu li:-

- i. Isiru konteggi bejn il-partijiet dwar il-flus li kull parti harget. L-atturi jippretendu li huma kredituri tal-konvenuti.
- ii. Isir il-bejgh b'licitazzjoni tad-dghajsa.

B'rikonvenzjoni l-konvenuti qeghdin jitolbu li:-

- i. Dikjarazzjoni li l-konvenuti hargu s-somma ta' €2,416 iktar mill-atturi jew somma ohra, u li jirreferu ghall-ispejjez ta' manutenzjoni u ghal-lancja.
- ii. Tikkundanna lill-atturi jhallsuhom is-somma ta' €1,180.

Il-qorti semghet il-provi u rat l-atti li jinkludu noti ta' sottomissjonijiet.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-atti huma voluminużi fuq kwistjoni li fir-realta' setghet tigi rizolta b'mod pacifiku u bi ffit rieda tajba. L-atti jaghtu xenarju ta' pika kbira bejn il-kontendenti.

Waqt is-seduta tat-12 ta' Marzu 2010 il-qorti kienet inkarigat lil John Bonnici bhala espert komputist (fol. 99) li pprezenta r-rapport fl-1 ta' Marzu 2011 (fol. 112) u kkonkluda li l-qorti ghandha tilqa' t-talba tal-attur fis-somma ta' **€968.56**. Skond il-konteggi li ghamel il-perit gudizzjarju (fol. 136):

L-attur Edmund Grech haregLm9,032.22

Il-konvenut Carmel Micallef hareg Lm5,001.58

Total: **Lm14,033.80**

B'hekk kull parti kellha tohrog Lm7,016.90

Carmel Micallef hareg inqas minn

Edmund Grech Lm2,015.32

Hlas akkont li sar minn Carmel Micallef Lm1,600

Ammont li ghandu jhallas C. Micallef Lm415.90 (€968.56).

Il-kalkoli tal-espert gudizzjarju m'humieq bazati fuq ricevuti hlief ghal dawq li pprezenta l-attur a fol. 66, 70 u 73, ghaliex f'dak l-istadju hadd ma kien ipprezenta ricevuti. Fil-fatt meta gie pprezentat ir-rapport il-konvenuti kienu ghadhom kontumaci.

Flimkien mar-rikors guramentat ir-rikorrent ipprezenta rapport ta' Evan Mohnani li jkopri l-perjodu mis-16 ta' Dicembru 1987 sal-4 ta' Marzu 2003, u fejn ikonkluda li l-attur hareg **Lm8,371** (€19,499) filwaqt li l-konvenut hareg **Lm5,148** (€11,991.61). Mohnani kien gie nkarigat mill-konvenuti. Skond il-kalkoli tieghu hemm differenza ta' **Lm3,223** (€7,507.57) bejn il-hrug tal-attur u tal-konvenut. Ghalhekk Charles Micallef kellu jhallas lil Edmund Grech is-somma ta' Lm1,612 (3,754.95), li minnhom ighid li thallset Lm1,600 (€3,727) bil-bejgh ta' garaxx fl-1993¹ u ghalhekk kien fadal bilanc ta' **Lm12 (€27.95)** [fol. 41]. Ir-reazzjoni tal-attur ghal din l-ittra saret permezz ta' ittra datata 23 ta' Mejju 2003 (fol. 43) fejn fost'affarijiet ohra qal li qatt ma kien iltaqa' ma' Mohnani.

¹ Fatt mhux kontestat.

F'affidavit li pprezent fid-29 ta' Awissu 2011 il-konvenut spjega l-oggezzjonijiet li ghandu ghal dak li rrelata il-perit komputista (fol. 171 et seq), u dan jirrigwarda:

1. **Additional payments of engines ghal Lm132 fit-30 ta' Marzu 1991.** Ma jirrizultax li l-attur ipprezenta ricevuti. Kif qal il-konvenut din is-somma m'hijiex inkluza fir-records tal-attur tal-2003 (ara Dok. A2 a fol. 184-199) u lanqas fid-dokument K li pprezenta l-attur u li ddeskrivieh bhala *Draft account fuq sistema kalamazoo* (fol. 6). Kien fl-interess tal-attur li jzomm ricevuta tal-hlas li jallega li ghamel. Ghalkemm ghamel riferenza ghall-kont a fol. 71 (ara affidavit ulterjuri a fol. 957 et seq) li hu ghas-somma ta' Lm4,132, ipprezenta biss ricevuta datata 8 ta' Jannar 1991 ghal Lm4,000 (fol. 70). Ghalkemm fir-rikors guramentat l-atturi ppremettew li l-ircevuti kienu nghataw lill-konvenuti, jekk hu hekk kien fl-interess taghhom li jzommu kopja.
2. **Set-off part junker costs fl-ammont ta' Lm400 fit-3 ta' Lulju 1997.** F'dan ir-rigward l-attur ipprezenta dokument P a fol. 73 datat 3 ta' Lulju 1997. Fid-dokument A2 din ic-cifra ma tissemmiex. L-attur ma tax spjegazzjoni dwar dan 'il fatt. Fir-realta' ma jidhrax li dawn kienu spejjez li l-attur effettivament hareg mill-but. Il-qorti hi tal-fehma li l-oggezzjoni tal-konvenut hi gustifikata meta tqies li l-attur ma ta l-ebda raguni ghalfejn din l-item ma nkludihx fl-accounts tas-sena 2003. L-attur ipprova jiggustifika din l-entry meta f'affidavit ulterjuri qal: "*Fi Frar 2003 Micallef kien accetta li dan l-ammont jidhol bhala parti milli kellna naghtu lil John Farrugia maghruf bhala l-Junker*" (fol. 966). Jekk kien hekk suppost hemm entry fl-accounts li l-attur ta lill-konvenut bl-ittra tad-9 ta' April 2003 (Dok. A1 fol. 183), li pero' m'hemmx. Inoltre, l-affidavit ta' Anthony Caruana (fol. 951) ma jghinx lill-attur in kwantu ma jirrizultax li ghamel xi xoghol fuq id-dghajsa.
3. **Bejgh tal-magna Kity ghas-somma ta' Lm425.** Oggezzjoni li l-qorti tqies li m'hijiex gustifikata meta tikkunsidra li giet inkluza fil-konteggi ta' Mohnani, li wara kollox gie nkarigat mill-konvenut (ara kontro-ezami ta' Mohnani fis-seduta tal-4 ta' Novembru 2011 [fol. 933]) u li kien biss fil-kors tal-proceduri li qajjem dan l-ilment.
4. **Mastenbroek fl-ammont ta' Lm197.97 u mhux Lm277.96.** Kif qal tajjed il-konvenut, f'ittra datata 18 ta' Gunju 2003 l-attur ikkonferma li l-ammont dovut kien ta' Lm197.97 (ara fol. 51).
5. **Xiri ta' oggetti fl-ammont ta' Lm31.10.** Il-konvenut jilmenta li l-attur ma tax ricevuti u ghalhekk talab li jitnehhew mill-konteggi. Pero dawn iddahhlu fill-konteggi ta' Mohnani (Dok. A2) u ghalhekk m'ghandux ikun li issa li ngala' d-dizgwid il-konvenuti joggezzjonaw ghalihom. L-istess jinghad fir-rigward tal-ispiza ta' Lm7.75 ghal fibreglass, resin u hardner.
6. **Rausi Insurance fl-ammont ta' Lm53.50.** Fil-konteggi tal-perit komputista saret entry fl-1 ta' Gunju 2002 u ohra fl-1 ta' Dicembru 2002. Jidher li l-insurance kienet ta' Lm107 fis-sena. L-attur ipprezenta ittra datata 1 ta' Gunju 2002 ghas-somma ta' Lm53.50 li baghat lill-konvenut (Dok. A a fol. 36) fejn jinghad: "*Herewith is cheque for Lm53.50 (1/2 of Lm107) for the*

Rausi boat insurance payment. Please check the values for insurance purposes, of the equipment, boat, etc". F'ittra datata 15 ta' Lulju 2003 l-attur ikkonferma li l-insurance kien jirceviha l-konvenut (Dok. H a fol. 53). Il-konvenut ipprezenta ricevuta tal-hlas ta' Lm107 fit-3 ta' Gunju 2002 lil Rausi Insurance Agency Limited (fol. 583). L-attur ma tax spjegazzjoni ta' kif tnizzlet entry ohra ta' Lm53.50 f'Dicembru 2002. Ghalhekk tqies li l-oggezzjoni bhala gustifikata.

7. **Somma ta' Lm25.92 Poly floor Grey carpet.** Il-konvenut qal li hemm double entry fit-18 ta' Gunju 1994 u 17 ta' Gunju 2005. Ghalkemm hu veru li c-cifra hi identika, mill-konteggi ta' Mohnani hu evidenti li kien hemm zewg ricevuti u t-tnejn gew inkluzi fil-konteggi tieghu. Wahda datata 18 ta' Gunju 1994 li l-konvenut ipprezenta (fol. 370) u ohra li Mohnani ta n-numru 766 li l-konvenut ma pprezentax. Din l-oggezzjoni mhux ser tigi accettata.

Meqjus dak li nghad hawn fuq il-qorti taddotta l-konteggi li ghamel Evan Mohnani fir-rigward tal-ispejjez li ghamlu l-atturi, u cjoe' fis-somma ta' **Lm8,371 (€19,499.18)**.

Mill-konteggi li ghamel l-attur hu evidenti li qieghed jippretendi hlas ta' imghax fuq l-ispejjez li ghamel. Il-qorti ma taqbilx meta tqies li:-

- i. Saret hafna enfazi fuq 'il fatt li dan kien negozju. M'hemmx dubju li d-dghajsa giet registrata ghas-sajd. Jidher ukoll li kien hemm xi ftit tad-drabi meta nbiegh xi hut. Jidher ukoll li kien hemm registrazzjoni mad-Dipartiment tal-VAT (ara prospett li pprezenta l-attur, fol. 35 fejn fl-ahhar parti jissemmev VAT Returns). Biex isahhah l-argument tieghu l-attur ipprezenta wkoll ittra li ntbaghatet mill-konvenut mit-Taqsima ta' l-Affarijiet Veterinarji u tas-Sajd, datata 29 ta' Settembru 2007 (fol. 1001, fejn jinghad li jekk ghas-sena 2007 ma kienx ser jigi registrata il-valur ta' qbid ta' hut ghal minimu ta' Lm750, "... *il-bastiment tieghek ser jitlef ir-registrazzjoni f'din il-kategorija kummercjali u ghaldaqstant ser jitpogga fil-kategorija rikreazzjonali (MFC)*". Il-qorti temmen li pjuttost minn intrapriza kummercjali dan kien kaz ta' tnejn min-nies li thajjru jkollhom dghajsa biex jipprattikaw id-delizzju tagghom, u rregistrawha bhala dghajsa kummercjali sabiex jekk ikun hemm cans li jiehdur beneficji, jehduhom. Fil-fatt irrizulta li anke ghal finijiet ta' assikurazzjoni, kienet assigurata bhala *pleasure craft* (ara dokumenti prezentati waqt is-seduta tat-2 ta' Mejju 2012). F'kull kaz minn imkien ma jirrizulta li kien hemm xi ftehim dwar meta kellu jsir il-hlas tal-ispejjez li jkun ghamel kull wiehed mill-koproprietarji. Anzi bil-*modus operandi* tal-kontendenti jidher bic-car li ma kienx intiz li hekk kif issir spiza mill-attur jew konvenut, il-parti l-ohra thallas in-nofs tal-ispiza. Dan kien kaz ta' tnejn min-nies li ghandhom interess komuni. Kien biss fis-sena 2003 li hargu l-ewwel set ta' konteggi li hejja l-attur.

- ii. Imghax m'ghandux jiddekorri qabel jigi ffinalizzat l-ezercizzju ta' konteggi, sabiex wiehed ikun jaf xi spejjez saru minn kull koproprietarju. Wiehed ma jistax jinsa li dan kien kaz ta' shubija.

Ghal dak li jirrigwarda spejjez li saru mill-konvenuti, skond il-konteggi ta' Mohnani il-konvenuti hargu s-somma ta' Lm5,148 filwaqt li skond il-komputist mahtur mill-qorti hemm is-somma ta' Lm5,001.58 (bazat fuq it-taghrif li ta l-attur). Il-konkluzjoni tal-perit tekniku hi bazata fuq konteggi li ghamel l-attur. Ghalhekk hemm diskepanza ta' **Lm146.42**. Hu evidenti li d-dizgwid hu minhabba spejjez li l-atturi jsostnu li ma nghatatx spjegazzjoni dwarhom (Ara Dok. T a fol. 780, imhejji mill-attur). Dawn kienu spejjez li qeghdin isiru fi zmien li ma kienx hemm dizgwid bejn il-kontendenti u li dwarhom hemm ricevuta ta' hlas. Fir-rigward tax-xiri ta' fuel l-atturi jsostnu li hemm ricevuti li jirreferu ghax-xiri ta' Super Fuel meta d-dghajsa kienet tuza diesel. Il-qorti rat ir-ricevuti u hi tal-fehma li ma tistax tasal ghal konkluzjoni li nxtara super fuel u mhux diesel. Lanqas ma rrizulta li l-konvenuti kellhom xi dghajsa ohra li kienet tuza dak it-tip ta' fuel. Ghalhekk fuq bazi ta' probabilita' l-verzjoni tal-atturi ghandha mis-sewwa. Fic-cirkostanzi l-qorti ser taccetta li l-ispejjez saru fl-interess tad-dghajsa meritu tal-kawza.

Ghal dak li jirrigwarda l-ispejjez li saru mill-konvenut qieghed jippretendi hlas ghall-perjodu **1 ta' Jannar 2014 sal-31 ta' Jannar 2011**. Ir-rikonvenzjoni li ppropona hi f'dan is-sens. Fil-fatt hu pprezenta l-konteggi li saru minn Mohnani ghal dan il-perjodu minn fejn jirrizulta li l-ispejjez li jghid li ghamel huma ta' €2,416 u li s-sehem dovut mill-atturi hu ta' €1,208. Il-konvenut ipprezenta r-ricevuti (fol. 602-655). Hu fatt li m'hemmx certezza dwar jekk l-ispejjez sarux kollha ghad-dghajsa meritu tal-kawza, in kwantu kull m'hemm hi l-kelma tal-konvenut. Hekk per ezempju hemm ricevuti li nhargu ghax-xiri ta' affarijiet minghand Anthony Cuschieri li jidher li ghandu *general store*. Wara li l-qorti rat id-dokumenti kollha li pprezentaw il-konvenuti tqies li principalment dak li qieghed jintalab jirrelata ghall-hlas ta' licenzji, assigurazzjoni u hlas lil Lonzu Garage. Il-qorti ma tarax ghalfejn ghandha tiskarta l-verzjoni tal-konvenuti. Hu veru li dawn il-konteggi jirreferu ghall-perjodu li fihom kien evidenti li diga' hemm dizgwid bejn il-kontendenti, pero' l-qorti tqies li l-ispejjez huma limitati ferm meta tqies il-perjodu li qeghdin ikopru. Ghal dak li jikkoncerna l-hlas lil Lonzu Garage, ghalkemm l-attur qal li qatt ma ntab il-permess tieghu sabiex id-dghajsa tinzamm hemm, fil-fehma tal-qorti x'imkien kellha tinzamm. Il-qorti m'hijiex tal-fehma li kien fl-interess tal-partijiet li tinzamm fil-bahar, u lanqas ma jirrizulta li l-attur ippropona xi soluzzjoni. Dan appart li kif xehed il-konvenut stess hu evidenti li qabel inqala' d-dizgwid kien hemm diga' drabi li l-kontendenti nqadew b'Lonzu Garage. Inoltre, jirrizulta li b'ittra datata 22 ta' April 2004 (Dok. O a fol. 694) il-konvenut kien gharraf lill-attur li kien inghata stima ta' Lm250 fis-sena biex id-dghajsa tinzamm hemmhekk ghalkem illum l-attur jallega li qatt ma rcieva ittra (ara affidavit ulterjuri). L-attur xehed li kieku kien jaf li d-dghajsa ser tittiehed ghand Lonzu Garage kien ser joggezzjona "... *ghaliex jien kelli fejn inzommha – fil-garaxx mieghi f'Pembroke minghajr ma jkollli ghalfejn inhallas lil Lonzu*" (fol. 964). Il-qorti ma temminx li l-attur ma kienx jaf fejn qeghda tinzamm id-dghajsa, u semmai kien fl-interess tieghu biex jipproponi lill-konvenut biex izommuha fil-garaxx tieghu biex jiffrankaw l-ispejjez. Dan appart li f'ittra legali datata 23 ta' Novembru 2004 mibghuta lill-attur, gie nfurmat: "*We are*

instructed to inform you that the vessel will be taken out of the water on Thursday 25th November 2004. It will be taken and stored at Lonzu Garage.". Il-verzjoni tal-attur li ma kienx jaf x'ser isir mid-dghajsa m'hijiex verosimili, u baqa' passiv.

Ghal dawn il-motivi l-qorti taqta' u tiddeciedi l-kawza billi:-

- 1. Tiddikjara li l-ewwel talba hi illum ezawrita u dwar konteggi ghandu japplika dak kollu li jinghad hawn fuq.**
- 2. Tiddikjara li l-ebda somma mhi dovuta lill-attur u ghalhekk tichad it-tieni u tielet talba.**
- 3. Tilqa' r-raba' talba fis-sens li tordna l-bejgh bl-irkant tad-dghajsa PTF 840 Monte Carmelo.**
- 4. Tiddikjara li l-ewwel talba tar-rikovenzjoni saret inutilment gialadarba m'huwiex kontestat li d-dghajsa MFB 840 Monte Carmelo hi proprjeta tal-kontendenti.**
- 5. Dwar it-tieni u tielet talba tar-rikovenzjoni, tilqa' l-istess u tikkundanna lill-atturi jhallsu lill-konvenuti s-somma ta' elf mija u tmenin ewro (€1,180) bhala sehemhom minn spejjez li saru mill-konvenuti.**

Spejjez a karigu tal-atturi b'dan li l-konvenuti ghandhom jaghmlu tajjeb ghal 10% tal-ispejjez taghhom filwaqt li l-ispejjez relatati mal-bejgh b'licitazzjoni tad-dghajsa (inkluz l-ahhar talba tal-atturi) ghandhom jinqasmu f'sehem ugwali bejn il-kontendenti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----